

Ulkomaalaisten oikeus ansiotyöhön määräytyy kansalaisuuden mukaan

Ulkomaisella työntekijällä pitää olla työnteko-oikeus Suomessa. Työnteko-oikeuden peruste riippuu siitä, minkä maan kansalainen työntekijä on, millaista työtä hän on tulossa Suomeen tekemään ja kuinka pitkäksi ajaksi.

Pohjoismaan, Euroopan unionin jäsenmaan, Liechtensteinin tai Sveitsin kansalaisen ei tarvitse anoa työntekoa varten erillistä oleskelulupaa Suomeen. He voivat työskennellä Suomessa kansalaisuutensa perusteella. Työntekijä, joka on jonkun muun kuin edellä mainitun maan kansalainen, tarvitsee työntekoa varten yleensä joko työntekijän oleskeluluvan tai muun ansiotyöhön oikeuttavan oleskeluluvan.

Työnantajan velvollisuudet

Työnantajan on varmistettava, että palvelukseen tulevalle ja palveluksessa jo olevalla ulkomaalaisella työntekijällä on oleskelulupa, mikäli tämä sellaisen tarvitsee. Työnantajan työpaikalla säilyttämistä tiedoista tulee käydä ilmi ulkomaalaisen työntekijän henkilötiedot sekä se, perustuuko työntekijän työnteko-oikeus EU- tai ETA-maan kansalaisuuteen, voimassaolevaan työntekijän oleskelulupaan vai muuhun ulkomaalaislaissa säädettyyn työnteko-oikeuden antavaan seikkaan.

Työnantajan tulee säilyttää työpaikalla tiedot palveluksessaan olevista ulkomaalaisista ja heidän työnteko-oikeutensa perusteista siten, että ne ovat tarvittaessa vaivattomasti työsuojeluviranomaisen tarkastettavissa. Tiedot on säilytettävä, kunnes ulkomaalaisen työsuhteen päättymisestä on kulunut neljä vuotta.

Jos työnantaja tai tämän edustaja tahallaan tai huolimattomuuttaan pitää palveluksessaan ulkomaalaisen, jolla ei ole oikeutta ansiotyön tekemiseen, voidaan hänet tuomita rangaistukseen.

Jos työnantaja ottaa palvelukseensa muun kuin unionin kansalaisen, tähän rinnastettavan tai tämän perheenjäsenen, tulee hänen viipymättä toimittaa TE-toimistolle selvitys työnteon keskeisistä ehtoista ja vakuutus siitä, että ehdot ovat voimassa olevien säännösten ja työehtosopimuksen mukaiset. Lisäksi työnantajan tulee ilmoittaa työpaikan luottamusmiehelle, luottamusvaltuutetulle ja työsuojeluvaltuutetulle ulkomaalaisen nimi sekä sovellettava työehtosopimus. Näiden velvollisuuksien laiminlyöminen on rangaistava teko.

Jos ulkomaalaisen työnantajan palveluksessa ovat työntekijät työskentelevät urakointi- tai aliorakointityössä tai vuokratyövoimana, työnantajan yllä mainittuja velvollisuuksia sovelletaan Suomes-

sa toimivaan pääurakoitsijaan tai pääteettäjään lukuun ottamatta tietojen säilyttämisvelvollisuutta.

Työolot

Ulkomaalaisia työllistävien työpaikkojen työolojen on täytettävä Suomen työturvallisuusmääräysten vähimmäisvaatimukset. Työsuojelutarkastuksissa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että ulkomaalaiselle työntekijälle on annettu ymmärrettävällä kielellä riittävä opetus ja ohjaus työtehtäviin.

Valvonta

Valvonnan tarkoituksena on turvata työehtojen ja muun kohtelun suhteen yhden, kaikille työntekijöille samoilla ehdoilla toimivat työmarkkinat. Työsuojeluviranomainen ei hoida työntekijöiden edunvalvontaa, mutta ulkomaalaisvalvontaan vaikuttaa mahdollisen työsyrynnän arviointi ja ulkomaalaisen työntekijän heikommat edellytykset hoitaa asiaansa itse. Työsuojeluviranomaiset valvovat työsuojelumääräysten noudattamisen lisäksi ulkomaalaisten työntekijöiden työnteko-oikeutta ja heidän työsuhteensa vähimmäisehtojen toteutumista.

Lähetetyt työntekijät

Lähetetyllä työntekijällä tarkoitetaan työntekijää, joka työskentelee tavallisesti muussa valtiossa kuin Suomessa, ja jonka toisessa valtiossa toimiva työnantaja lähettää työhön Suomeen rajoitetuksi ajaksi.

Työntekijän lähettämisestä voidaan puhua, kun:

- työntekijä lähetetään hänen oman työnantajayrityksensä johdolla ja lukuun tehtävään työhön työnantajan ja Suomessa toimivan palvelujen vastaanottajan välillä tehdyn sopimuksen nojalla,
- työntekijä lähetetään työhön samaan yritysryhmään kuuluvaan toimipaikkaan tai yritykseen,
- työvoiman vuokrausta tai välitystä harjoittava yritys lähettää työntekijän toisen yrityksen käyttöön.

Myös lähetetyillä työntekijöillä pitää olla työnteko-oikeus Suomessa. Lähetettyjen työntekijöiden vähimmäistyöehtoista säädetään laissa lähetetyistä työntekijöistä. Lain soveltamisen kannalta ei ole merkitystä sillä, onko työnantaja EU-maasta vai EU:n ulkopuolelta.

Lisää tietoa:

<http://www.tyosuojelu.fi/tyosuohde/ulkomainen-tyontekija>

